

F R E D E R Y K A U G U S T

z Bożej Łaski Król Saski Xiążę Warszawski etc.

Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy wiadomo czyniemy, iż Sąd Nasz Kassacyjny Xięstwa Warszawskiego wydał następujący wyrok:

Działo się w Warszawie w Pałacu Rządowym na posiedzeniu zgromadzonego Sądu Kassacyjnego dnia dziewiętnastego miesiąca Kwietnia tysiąc osmset iedenastego Roku.

S A D K A S S A C Y I N Y
X I Ę S T W A W A R S Z A W S K I E G O.

W sprawie Franciszka Ludwika Jana trzech imion Rupińskiego, byłego Burmistrza miasta Preny w Powiecie Maryampolskim Departamencie Łomżyńskim, przy obronie z urzędu przydanego Me-cenasa Xawerego Kiedrzyńskiego zanoszącego rekurs przeciw wyrokowi Sądu Sprawiedliwości Kryminalnéy Departamentów dawniéj Warszawskiego i Łomżyńskiego w dniu iedenastym miesiąca Listopada tysiąt osmset osmego roku na oskarżenie publiczne zapadłemu; przez który

tenże Franciszek Ludwik Jan Rupiński obwiniony:

- I. — o przymuszenie Szymona Balewicza do ożenienia się z Gertrudą Zielińską;
- II. — o popełnione za iego sprawą na okolicznych mieszkańcach w czasie pobytu wojsk Francuzkich rabunki,

- III. — o wymaganie wyższej opłaty przy dostawianiu do Magazynów, za siano i słomę nad tę iaka przez Generała Francuzkiego była postanowioną.
- IV. — o wymuszenie opłaty pieniężnej z folwarku i od włościan wsi Szukli przy dostawieniu mąki do tegoż Magazynu,
- V. — o niewydanie kwitu Ignacemu Szukszcie na dostarczoną mąkę i porachowanie niesprawiedliwe niedomiaru,
- VI. — o użycie na własną korzyść drzewa na potrzebę wojska zwożonego, oraz obracanie do własnych usług ludzi na usługę urzędową przeznaczonych,
- VII. — o użycie pieniędzy za różne podatki i opłaty przez mieszkańców miasta Preny składanych;

ab instantia tylko uwolnionym; —

Za inne zaś przestępstwa, iako to;

- I. — Konkusją na osobie Antoniego Balewicza przez zmuszenie go do podpisania rewersu i zawarcia tranzakcyi o sprzedaż domu, oraz samowolne uwięzienie żony, syna i synowey tegoż Balewicza; — Stosownie do §ów 371. 460. 1081. 1254: na lat dwa więzienia,
- II. — Za bezprawne uwięzienia służący swoihey nazwiskiem *Januszkiewiczówny*, oraz pisarza swego Ludwika *Mešlina*, dla podeyrzenia o kradzież, którzy oboie z przyczyny złego obeyścia się z niemi, życie sobie poderznięciem gardła chcieli odebrać — na mocy §u 371. — na trzy lata więzienia,
- III. — Za gwałtowności popelnione na osobach Andrzeja Domaszewicza, i Antoniego Szadowskiego z niedźwiedziami do miasta Pren z zagranicy przybyłych — stosownie do §ów 371., 797. i 798. na rok ieden i sześć miesięcy więzienia;
- IV. — za samowolne rekrutowanie — podług §u 1077 na trzechmiesięczne więzienie,
- V. — Za czynione pogroźki na życie cudze, podług §u 44. na iednomiesięczne więzienie,

VI. —

- VI. — Za nayscie domu cudzego i wyrządzone obelgi; — stosownie do przepisu §sów 69., 77. i 611. równie na iednomiesięczne więzienie,
- VII. — Za mitrężenie podwód przy zwożeniu furażów, oraz uciskanie włościan przy dostarczaniu żywności do Magazynu; niemniéy
- VIII. — Za rozpozyczenie i obroczenie na własny użytek kamieni do bruku miasta przeznaczonych, zachowuiąc stósownie do §sów 413. i 416: zostrzenie kary więzienia przy innych występkach, — Wreszcie
- IX. — Za składanie własnego zboża w Magazynie woyskowym, używanie do własnéy potrzeby tegoż Magazynu, nadużycia i oszukaństwo przy odbieraniu dostarczanego zboża, za pomocą dwóch miar różnych, — stósownie do §u 461. na iednoroczne więzienie,

a ze wszystkich tych szczególnych na każdy z osobna występpek postanowionych kar, wymierzaiąc karę ogólną w myśl §u 57. tyt. XX. części II. prawa powszechnego pruskiego

na lat cztery i miesięcy, sześć więzienia w domu kary i poprawy, od dnia ogłoszenia wyroku,
na usunięcie na zawsze od sprawowania iakiegokolwiek w kraiu urzędu, stósownie do §sów 333. i 372. tegoż prawa,
na ponoszenie wszelkich processu kosztów, oraz na wynadgrozdenie uszkodzonych w oddzielnéy drodze cywilnego processu,

skazanym został; —

Maiąc sobie uczyniony wniosek przez rekursuiącego, *nayprzód* co do przestapionych istotnych sądowego postępowania formalności,

„iż pierwotne w tey sprawie śledztwa czynione przez Kommissarzów likwidacyinyh, na mocy szczególnego upowa-

znienia pełnomocników w ówczas Kommissyi Rządzącéy do nowo utworzonego Departamentu Łomżyńskiego zesłanych, pomimo licznych uchybień, iuż tém samém sprzeciwiaią się istotnéy formalności, *iz nie przez Sądowe osoby prowadzone były*; a lubo Sąd wyrokuiący nie brał ich za zasadę wyroku, gdy atoli późniejszy indagacye przez delegowanego Assessora od Sądu Departamentowego Łomżyńskiego zdziałane, w znaczney części zupełnie się bez nowych badań, do owych pierwotnych śledztw odwołuią; noszą przeto na sobie cechę tychże samych początkowych uchybień,” —

„że, co do śledztwa delegowanego Assessora, protokoły inkwizycyjne przez niego tylko samego podpisane, *bez dołączenia podpisu przysięgłego Protokółisty* sprzeciwiaią się przepisom §sów 34. 35. i 36. w wiaźku z §smi 41. i 43: Ordynacyi kryminalnéy,”

— „że równie zadosyc się nie stało §wi 341. teyże Ordynacyi gdy zeznania Antoniego Balewicza iednego z główniejszych denuncyantów rekursuiącego często są podpisane krzyżami, lubo z wielu mieysc akt okazuię się, iż tenże Balewicz pisać umiał, gdy prócz tego znajduie się obok krzyżów umieszczony podpis *Walewiczów*, zamiast *Balewiczów*,”

„że nadto powyższe śledztwo liczne w sobie niedokładności zawiera, kiedy w niém, ani czas popełnienia zarzucanych przestępstw oznaczonym, ani akta i dokumenta wiele główniejszych czynów wyiaśnić mogące, mimo żądania rekursuiącego dołączonemi nie zostały”

„że nareszcie sam Sąd wyrokuiący uznaiąc niedostateczność indagacyi; przecież ani wyprowadzenia nowéy, ani uzupełnienia dawnéy nienakazawszy, przystąpił do sądenia sprawy;”

powtóre co do samego wyroku, i w szczególności téy iego części

w który rekursujący *ab instantia* tylko uwolnionym został; mając przez stronę skarżącą przelożony następujący powód rekursu;

„że w zarzutach pod liczbą I. III. V. VI., iuż sami denuncyanci przeciw obwinionemu świadczyli, iuż przez niechętnych i za kradzieże z mocy urzędu przez rekursującego więzionych i do Sądu oddawanych (a mianowicie co do liczby I) zeznania przyjmowane były, iuż żadne stanowiące świadectwa miejsca nie miały;”

„że co do zarzutu pod liczbą II. rekursujący iuż odpowiadał na toż samo oskarżenie w Sądzie woyskowym, i tam za niewinnego zupełnie został uznany;”

„że względem zarzutu pod liczbą IV. gdyby ten nawet był udowodnionym mógłby tylko być odpowiedzialnym w drodze cywilnego processu;”

„że co do zarzutu pod liczbą VII. samowolne uwięzienie rekursującego, nayscie domu iego, gwałtowne zabranie urzędowych i prywatnych papierów, mimo niedowiedzonego wykroczenia, odieto mu wszelką sposobność okazania swęj niewinności;”

„że następnie gdy żadna kary godna czynność przeciw niemu wykazaną nie została, uwolnienie *ab instantia* tylko sprzeciwia się §wi 413. Ordynacyi kryminalnéj.”

Równie co do téj części wyroku, która przeciw obwinionemu kary wymierza:

gdy rekursujący (względnie zarzutu pod liczbami I. i II.) czyniąc z obowiązku policyjnego urzędu *Balewiczów i Januszkiewiczównę* oraz *Meslina* za popełnione kradzieże, zatrzymał w areszcie, nie miał przeciw sobie ustanowionego dowodu przestępstwa iakie oznaczają §§. prawa w wyroku przytoczone; — gdy akta sprawy kryminalnéj w Sądzie kryminalnym, Podsędkowskim Kalwaryiskim przeciw Balewi-

czom i Mešlinowi, mimo iego żądania, do Sądu przystawione nie były; — gdy zarzut Konkussyi nie uczyniony rekursującemu aż po powtórny za powtórny kradzież aresztowania denuncyanta, nie odpowiada w żadnym względzie oznaczeniu §u 1254. —

gdy zarzuty pod liczbami IV. VI. VII. IX. sądownie przez zesłanego Assessora śledzonymi nie były,

gdy co do zarzutu V. ani świadkowie zeznali, ani zamiar popełnienia występku dowiedzionym został, ani przytoczony w wyroku §. 44. takiey kary iaką Sąd wymierzył nie stanowi, i zarzucone obelgi i krzywdy według §. 659. przedawnieniu podpadły,

gdy wreszcie ani na wyłączenie świadków, (mianowicie pod liczbą III.) ani na obowiązki urzędowe rekursującego, wzgląd nie był dany; — gdy po większey części zeznania samych oskarżających przyjmowane były; —

Rekursujący przywodząc ogólnie niedokładność i nielegalność wszystkich inkwizycyi, odcięcie sobie środków obrony przez zabranie urzędowych i prywatnych papierów, odrzucenie zarzutów przez niego naprzeciw denuncyantom swoim czynionych, mylne zastosowanie prawa, równie w wymiarzeniu kar więzienia, iak w odsądzeniu od wszelkich na zawsze urzędów;

Stósownie do Artykułu 10. pod liczbą 1. i 2. Organizacyi Sądu Kasacyjnego, żąda skassowania zaskarżonego wyroku; —

Po wysłuchaniu Rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi, oraz wniosków Królewskiego przy Sądzie swoim Prokuratora który przedstawia:

1. Że nayprzód Deputacya przez Pełnomocników Rządowych wyznaczona, późniéy Sędzia Powiatu Maryampolskiego nie

byli prawną władzą do odbycia śledztw sądowe przekonanie stanowić mogących; i oprócz tego wymienione przez rekursującego uchybienia w saméj rzeczy popełnionemi zostały, ani zadosyć uczyniono przepisom ówczesnym *skróconego postępowania* przez Kommissyą rządzącą postanowionym;

2. Że w śledztwach wzmiankowaney Deputacyi nie miano względu na zaskarżenia ze strony Rupińskiego, i zarzuty przeciw niemu iednostronnie dochodzonemi były.
3. Że trzecie śledztwo zesłanego Assessora przez Sąd Departamentowy Łomżyński, nayczęściéy bez Protokolisty, bez zaświadczenia przez inną osobę podpisów osób pisać nie umiejących, bez czynienia stósownych dentuncyantóm, obwinionemu i świadkom zapytań, bez oznaczenia czasu popełnionych przestępstw czynioném było; — Że mimo zlecenia Sądu Departamentowego, nie wchodził delegowany w śledzenie okoliczności przez rekursującego wniesionych, świadków od przysięgi uwalniał, nie wszystkie zarzuty śledził, a przez to w owej indagacyi uchybiono istotnym przepisom Ordynacyi Kryminalnéy zeszłego rządu; że toż dzieło niestosowne równie do prawideł przez Kommissyą Rządzącą wskazanych, gdyż bez obustronnych interogatoryów czynione, nie może prócz tego uważaném bydź iak tylko za prowizoryine, gdy według owego urzędzenia tego rodzaju indagacye albo do Inkwizytorjatu, albo przynaymniéy do Sądu Ziemiańskiego powinny były należeć;
4. Że Sąd wyrokuiący uznawszy śledztwa niedostatecznemi, i dla nielegalnych przyczyn wstrzymawszy się od ich ponowienia lub uzupełnienia, nieważnie do sądenia sprawy przystąpił;
5. Przechodząc daléy tenże Królewski Prokurator przez wszystkie kategorye zaskarżonego wyroku i okazując, iż Sąd we wszystkich szczegółowych decyzyach uwalniających *ab instantia* rekursu-

iącego, (wyiawszy iedynie zarzut pod liczbą IV.) gdy legalne podeyrzenie przeciw niemu w niniejszym stanie udowodnień iak chce §. 409. Ordynacyi kryminalnéy mieysca mieć nie mogło; wyrokował przeciw §wi 413. teyże Ordynacyi; — dowodząc niemniéy, iż równie w decyzjach wymierzających kary nie miał przed sobą zupełnego udowodnienia czynów i mylnie przepisy prawa stósował; — wymieniając co do I. i II. zarzutu, §§. 38. i 39. tyt. IV. Części I. prawa powszechnego pruskiego, względem zadanéy konkussyi; którym się zaskarżony wyrok sprzeciwia; niemniéy mylnie zastósowanie §. 1081. tyt. XX. Części II, który mówi o prywatnych więzieniach, i przestąpienie granic kary arbitralnéy §. 35. tegoż mieysca oznaczonych, w przystósowaniu z siebie niewłaściwém §. 1254, — a razem zarzucając niewłaściwość do obecnego wypadku, iako też do ówczesnego urzędu rekursującego §§ów 371: i 460 przez Sąd przytoczonych; zarzucając w punkcie III. niestósowność §. 797. i 798. gdy nastąpione bicie nie było między prywatnemi, gdy Rupiński miał z Urzędu prawo ukarania, i gdy kalectwo dowiedzioném nie zostało; i równą niewłaściwość w punkcie IV. i V. §§. 1077. i 44.; — przywodząc co do punktu VI. przedawnienie §. 659. wskazane, co do punktu VII. i VIII. że §§. 413. i 416. przez Sąd przytoczone mówią o urzędach odbierających podatki, a rekursujący był tylko tymczasowym dozorcą magazynu, i prócz tego inne zawieraia w sobie urządzenia od tych które Sąd wyrzekł zachowuiąc sobie zostrzenie kary przy innych występkach, wnosząc wreszcie zupełne nieudowodnienie zarzutu ostatniego Sądownie nie śledzonego;

iako też przestąpienie §. 57. gdy Sąd nie oznaczył wcale który występek w wymierzeniu ogólnéy kary uznał za nacyjęszy utrzymuiąc nakoniec że Sąd w oddaleniu od wszelkich urzędów rekursującego, mylnie zastosował §§. 333. i 372. między sobą przeciwne; a nadto ściesnił wolność innych władz konstytucyjnych, i wdał się w granice ich attribucyi;

że ze stanu udowodnień w aktach obiętych równie przeciw §. 605. iak 622. Ordynacyi kryminalnéy skazał obwinionego na ponoszenie wszelkich kosztów processu; gdy wielu denuncyantów podało fałszywe z rozmysłem zarzuty,

że naostatek nielegalnie Sąd anticipował rozstrzygnięcie Sądu cywilnego, wskazując, iżby obwiniony wynadgradzał uszkodzonych, a mianowicie aby się z miastem Preny obrachował;

z tego całego wywodu wniosł aby całe postępowanie, i wyrok zaskarżony skassowaniami zostały;

Sąd Kassacyjny

zważywszy

iż wyrok zaskarżony opiera się na Inkwizycjach, z których pierwsze przez Kommissyą od pełnomocników rządowych dnia trzydziestego Sierpnia tysiąc ośmset siódmego roku wyznaczoną, i drugie przez Sąd Pokoju Maryampolski wyprawzone, nie mogły ustanawiać sądowego dowodu, ostatnie zaś przez delegowanego od Sądu Departamentowego Łomżyńskiego, nie są uzupełnione, gdy w nich znaczna część zarzutów śledzoną nie była, i obeymują uchybienia przepisów Ordynacyi kryminalnéy w §§ch 34. 35. 36. 37. 38. 40. 41. 43. 44. obiętym, a razem nie zostały w nich zachowane przepisy przez Kommissyą Rządzącą w ustawie skróconego postępowania sądowego zalecone;

zważywszy

iż ani czyny rekursującemu zarzucane dokładnie wyjaśnionemi, ani dowody i świadectwa przez niego ofiarowane przyjmowanemi i dostatecznie zgłębionemi nie były;

zważywszy,

iż mając przed sobą tak niedokładne dzieło indagacyjne, Sąd nie mógł legalnie do wyrokowania przystąpić;

Rekurs obwinionego Franciszka Ludwika Jana Rupińskiego, niemniéy wnioski z urzędu Królewskiego Prokuratora rozwiązując, Wyrok Sądu Sprawiedliwości Kryminalnéy Departamentów dawniéy Warszawskiego i Łomżyńskiego w dniu iedenastym Listopada tysiąc ósmset osmego roku zapadły;

co do Kategorji w których rekursuiący bądź *ab instantia* uwolnionym, bądź na kary skazanym został;

na rzecz Strony,

co zaś do Kategorji w których go Sąd nawet *plenariè* uwolnił, na wniosek Królewskiego Pokuratora, i iedynie na zadość uczynienie prawu,

Kassuie — i sprawę w celu powtórnego rozsądzenia Sądowi Sprawiedliwości Kryminalnéy Departamentów Płockiego i Łomżyńskiego odsyła — mocą niniejszego wyroku.

(podpisano) LUBIENSKI Z. Prezesa.

(L. S.)

L. Osieński Pisarz.

Wydrukować
FELIX LUBIENSKI
Minister Sprawiedliwości.

Zgodno z Oryginałem

Antoni Joneman

(L. S.) Sekretarz Jeneralny
Ministerii Sprawiedliwości.